

העותרים:

1. אביטל ארבל
2. זיו גוטספלד
3. אורנה ועדיה
4. גור אריה שדה
5. ג'ורג'ו סופינו
6. האגודה לזכויות האזרח בישראל

ע"י ב"כ עוה"ד טל חסין ו/או דן יקיר ואח'

מהאגודה לזכויות האזרח בישראל

רחוב נחלת בנימין 75, תל אביב 6515417

טלפון: 03-5608185, פקס: 03-5608165

דוא"ל: talh@acri.org.il

- נ ג ד -

המשיבים:

1. ועד מקומי גן יאשיה
2. המועצה האזורית עמק חפר

ע"י ב"כ עוה"ד שלמה ולדמן ואריאל שיין

רח מצדה 7 (מגדלי בסר 4, קומה 19) בני-ברק 5126112

טל': 03-7734500; פקס: 03-7734515

דוא"ל: office@wdzf.co.il

תגובת העותרים לבקשת המשיבים למחיקת העתירה על הסף

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 4.9.2017 מתכבדים העותרים להגיש תגובתם לבקשה שבכותרת.

העותרים יטענו, כי אין כל בסיס לבקשת המשיבים למחיקת העתירה על הסף. החלטת המשיב 1, הוועד המקומי גן יאשיה, שאוסרת על קיום פעילות פוליטית בכלל שטחי הציבור במושב, בעינה עומדת; סדרת התכתבויות, דיונים והתייעצויות שניהלו העותרים עם המשיבים 1 ו-2, כל אחד מהם בנפרד, והודעת הוועד המקומי לעותרים בפברואר 2017 כי מתוכנן דיון נוסף בהחלטתו, כמו גם עוצמת הפגיעה בערכים חוקתיים, מאיינות את עילת השיהוי; ארגון "שוברים שתיקה" אינו צד רלבנטי לעתירה, והחלטת האגודה השיתופית ממאי 2017 (בסמוך לאחר הגשת העתירה ובעקבותיה) לאסור על קיום פעילות פוליטית במועדון, שחוקיותה אינה נקיה מספקות ואשר עומדת בבסיסה של בקשת המחיקה, סותרת את חוזה השימוש במועדון שנחתם בין האגודה השיתופית לוועד המקומי כבר בשנת 2011 למשך 15 שנים, ולוקה בחוסר תום לב. בשל כל אלה, מתנגדים העותרים לבקשת המשיבים ומבקשים לדחותה.

1. נזכיר, בתמצית, כי עניינה של העתירה הוא בהחלטת המשיב 1, הוועד המקומי גן יאשיה (להלן: "הוועד" או "הוועד המקומי") מינואר 2016 לאסור על קיום פעילות פוליטית ומתן במה לארגונים פוליטיים במרחב הציבורי במושב ובמתקני הציבור בו. ברקע ההחלטה עמדה הזמנתו של ארגון "שוברים שתיקה" לשיח במועדון החברים, וההתנגדות העזה שעורר קיום המפגש בקרב חלק

מהתושבים. ההחלטה נדונה בכמה ישיבות ועד נוספות, עד שלבסוף שב ואישר אותה הוועד ביולי 2016. הנימוקים לאיסור הגורף על קיום פעילות פוליטית במתחמי הציבור במושב היו פגיעה ברגשות תושבים, באחדות הקהילה ובמרקם החיים בו. החלטת הוועד המקומי, הפוגעת בזכות החוקתית לביטוי וסותרת הלכה פסוקה, לא בוטלה ותקפה גם היום.

2. את בקשתם למחיקת העתירה על הסף מבססים המשיבים על שלוש טענות מרכזיות: החלטת ועד האגודה השיתופית (להלן: "האגודה השיתופית" או "האגודה") שהתקבלה במאי 2017 לאסור לקיים פעילות פוליטית במועדון החברים הפכה את העתירה לתיאורטית; טענת שיהוי וטענה לאי צירופם של משיבים רלבנטיים. נתייחס בקצרה לכל אחת מהן.

א. העתירה אינה תיאורטית

3. החלטת האגודה השיתופית, המתייחסת למועדון החברים במושב, ואליו בלבד, אינה מייתרת את הדיון בעתירה ואת ההכרעה בה, שכן החלטת הוועד הנתקפת בעתירה מתייחסת לאיסור לקיים פעילות פוליטית בכל המרחב הציבורי במושב. שטחי הציבור בגן יאשיה רחבים מהמועדון, ונפרשים אף על מדשאות המושב, פאב הנשקיה שמהווה מקום התכנסות נוסף, מגרשי ספורט ומגרשי משחקים. על כל אלה, ועל שטחים ומתקני ציבור נוספים, חלה ההחלטה וגם לגביהם מתבקש הסעד של ביטולה.

4. יתרה מכך. גם לו היה בסמכות האגודה השיתופית לקבל החלטה שפגיעתה בזכויות חוקתיות קשה, עניין המוטל בספק בין היתר בשל היותה כפופה לעקרונות שונים של המשפט הציבורי (ע"א 1773/06 אלף נ' קיבוץ איילת השחר, פורסם בנבו (19.12.2019), פסקה 82) - עיתוי קבלת ההחלטה, אופן ניסוחה והניסיון להחילה רטרואקטיבית, מעידים על כך כי היא נתפרה כל כולה למידותיה של עתירה זו, במטרה לחסום הכרעה שיפוטית בה, ונפרט: החלטת ועד האגודה התקבלה ב-24.5.2017, 10 ימים בלבד לאחר הגשת העתירה. לכאורה, נועדה ההחלטה לשוב ולהבהיר לוועד המקומי, כי האגודה אוסרת על קיום פעילויות פוליטיות במועדון, מאחר ו"הוראות אלו חלו מאז נמסר המבנה לשימוש הוועד המקומי..." (ר' נספח 2 לבקשת המשיבים). אלא שעיון בהסכם השימוש במועדון (ר' נספח 1 לבקשת המשיבים), שנחתם בשנת 2011 בין האגודה השיתופית לוועד המקומי, אינו מגלה כל תנאי המתייחס לתחומי הפעילות שמבקשים לקיים תושבי המושב במועדון. כל שנכתב בו הוא כי האגודה תאפשר "שימוש ציבורי במועדון בעבור כלל תושבי היישוב" (סעיף 3.1 להסכם). האיסור היחיד הנקוב בהסכם מתייחס להעברת זכות השימוש במועדון לצד שלישי ללא אישור האגודה, ובפרט כאשר מדובר בהעברה לתכלית מסחרית (סעיף 3.2.3 להסכם).

5. ואכן, עד להזמנת "שוברים שתיקה" והחלטת הוועד בעקבותיה, שימש המועדון כתובת טבעית למפגשים ולכנסים בנושאים שונים, חלקם פוליטיים, ללא כל מפרע (למשל מפגש עם חברות תנועת "נשים עושות שלום" ומפגש עם פעילים המתנגדים למתווה הגז). עיתוי החלטת האגודה השיתופית, כמו גם אופן ניסוחה והחלתה הרטרואקטיבית על הסכם השימוש שנחתם למעלה מחצי עשור קודם לכן ואמור להסתיים בשנת 2026, לוקים בחוסר תום לב, ובוודאי שאין בכך להפוך את העתירה לתיאורטית.

6. נדגיש גם, כי לרשות מקומית אסור להתקשר בהסכם שפוגע בזכויות יסוד חוקתיות של תושביה. כשם שלעיריית תל אביב-יפו אסור לשכור אולם לשימוש הציבור ובלבד שלא ייכנסו בשעריו יוצאי אתיופיה, ולעיריית ערד אסור לשכור בריכה לשימוש הציבור ובלבד שלא ישחו בה ערבים, כך גם לוועד המקומי גן יאשיה אסור לשכור מועדון שמוקצים ממנו מחמת מיאוס כנסים פוליטיים. לו היה מדובר בחוזה המקורי, ולא בניסיון פסול לשנות חוזה קיים, אסור היה לוועד להתקשר בו בשל היותו בלתי חוקי.

ב. לא מתקיים שיהוי

7. בטוענם לשיהוי, מתייחסים המשיבים לשתי נקודות בזמן: מועד החלטת הוועד הראשונה, ינואר 2016, ומועד אישורה ביולי 2016. המשיבים מתעלמים לחלוטין מניסיונותיהם של העותרים להביא לביטול ההחלטה במהלך כמה פגישות ועד שהתקיימו עובר להחלטה השנייה, כמו גם מחליפת המכתבים בין העותרים לוועד המקומי, שהחלה בנובמבר 2016 (ר' נספחים ע/8 ו-ע/9) לעתירה; מהתכתבויות עם המשיבה 2, שנערכו בחודשים דצמבר 2016 וינואר 2017 (ר' נספחים ע/10 ו-ע/11 לעתירה); מהתייעצויות שקיימו חלק מהעותרים עם סגן ראש המועצה, שאמר להם ביולי 2016 כי ייתכן שמדובר בהחלטה מרחיקת לכת וכי ידבר עם יו"ר הוועד (ר' סעיף 24 לעתירה), ועם היועץ המשפטי למועצה ובא כוחם של המשיבים כאן, שקבע שהחלטת הוועד "בעייתית", מאחר שגם עמדות שנויות במחלוקת "יכולות להיות מושמעות בכל נכס ציבורי בכל מקום שהוא" (ר' סעיף 20 לעתירה). מבקשת המשיבים למחיקת העתירה על הסף נשמטה אף הודעת מזכירת היישוב לעותרים, מיום 12.2.2017, לפיה בישיבת הוועד הקרובה תידון החלטת הוועד שוב (ר' נספחים ע/12 ו-ע/13 לעתירה).

8. טענת המשיבים לשיהוי אף אינה צולחת את המבחנים שנקבעו לכך בפסיקה: דבר בהתנהגות העותרים לא יכול היה לרמז על כך שוויתרו על זכות הפנייה לערכאות; לא ניתן להצביע על כל אינטרס של המשיבים שנפגע לכאורה בשל חלוף הזמן, ומידת הפגיעה בערכים חוקתיים הכרוכה בהותרת החלטת הוועד על כנה היא עצומה, וכשלעצמה מחייבת הייתה לדחות כל טענת שיהוי, גם לו התקיים כאן, ולא כך הוא (בג"ץ 3/04 הוועדה המקומית לתכנון ובנייה – צפת נ' שר הפנים (פורסם בנבו, 26.12.2005); עע"מ 7142/01 הוועדה המקומית לתכנון ובנייה – חיפה נ' החברה להגנת הטבע (פורסם בנבו, 24.2.2002)). הפגיעה בזכות החוקתית לביטוי שניצבת במוקד העתירה, וחומרתה, מחייבת דיון והכרעה בה.

9. להשלמת התמונה נוסיף ונזכיר, כי העותרים כולם הינם חברי מושב גן יאשיה, חלקם אף חברים באגודה השיתופית. זהו ביתם. דמותו של המושב, היחסים בין חבריו, השיח הציבורי במשעוליו והעקרונות המנחים את ההתנהלות היומיומית בו, יקרים ללבם. העותרים עשו כל שלאל ידם, תחילה בעצמם ולאחר שנאשו באמצעות האגודה לזכויות האזרח, כדי להימנע מהליך משפטי שיעמיק את הקרע שיצרה במושב החלטת הוועד. רק משלא צלח הדבר, ומתוך דאגה עמוקה לצביון המושב ולמאפייניו, כמיקרוקוסמוס לחברה בישראל כולה, החליטו, בלב כבד, לעתור. כל אלה בוודאי שאינם מצדיקים את מחיקת העתירה בעילת שיהוי.

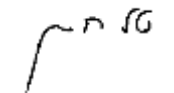
ג. ארגון "שוברים שתיקה" אינו צד רלבנטי לעתירה

10. עוד טוענים המשיבים, כי יש למחוק את העתירה בשל אי צירופו של ארגון "שוברים שתיקה" (שהינו עמותה, ולא חברה בע"מ כפי שמצוין בשוגג בבקשה), בין כעותר ובין כמשיב. אלא שהעתירה אינה עוסקת ב"שוברים שתיקה" ואינה מכוונת לסירוב לאפשר את המפגש עם חבריו, אף שהזמנת הארגון היא שנתנה את האות למחול השדים שהביא להחלטת ועד המושב. עניינה של העתירה הוא באיסור הגורף והלא חוקי, הסותר הלכה פסוקה, על פעילות פוליטית ומתן במה לארגונים פוליטיים במרחב הציבורי בגן יאשיה, ובחובת המשיב 2, המועצה האזורית, לפעול לביטולן של החלטות לא חוקיות שמקבל ועד מקומי כשהוא פועל מכוח סמכות שהאצילה לו המועצה. בהתאם לאלה התבקשו הסעדים בעתירה, שיכולה הייתה להיות מוגשת אף בגין הדרתו מהמושב של ארגון הפועל להעלאת קצבאות הנכות והזקנה או למען איכות הסביבה, פסילתו של ארגון העוסק בקידום זכויותיהם של בעלי חיים או אף סירוב להזמין למועדון את תנועת "אם תרצו". עניינה של עתירה זו הוא בהשתקה, במניעת שיח ציבורי פתוח וחופשי, בצנזורה ובחסימת האפשרות להחלפת מסרים ודעות, החיוניים לקיומה של חברה מתקדמת ובריאה, ובפגיעה קשה בזכות לביטוי אשר שוב ושוב עוגן מעמדה בפסיקת בית המשפט העליון כזכות עילאית, זכות יסוד, העומדת בלבת הדמוקרטיה.

11. ובכל מקרה, אי צירוף משיב אינו עילה למחיקת עתירה אלא לכל היותר להוראה על צירופו. לטעמם של העותרים, כאמור, אין בכך כל צורך, שכן ההחלטה אינה מבחינה בין ארגון לארגון או בין דעה פוליטית אחת לאחרת.

בשל כל אלה מתבקש בית המשפט הנכבד לדחות את בקשת המשיבים למחיקת העתירה על הסף.

13 בספטמבר 2017

טל חסיין, עו"ד
ב"כ העותרים